

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Mr. 47. Zettortdeenâ 23schâ November 1839.

Z a u n a s s i n n a s.

No Dohbeles. Râ no zilweku neapdohmi-
bas leela nelaine warr zeltees, to meh's, Dee-
wam schehl, scho ruddeni muhsu draudsê effam
redsejusch.

Rahdâs frohna mahjâs wezza sainneeze Drig-
genu fakni bij eelikkusi skappi, dohmadama
fa essoh't mohre; skappis ne bija aisslehgt's, un
gannasehns to driggeni isnehmis, iszeppis, pat's
ehdis un arr zitteem behrneem dewis; drihs
wissi kas bij ehdufchi, breefnigas sahpes sa-
wâs eefschâs jutte, un palikke fâ ahrprahtâ.
Dakter's ne bij klastunâ un lautini paschi ne
sinnaja fo darriht (kaut tik buhtu tuhliht faldu
peenu demusch'i dsert). Zaur Deewa schehlstibu
nu gan zitti no scheem nelaimigeem behrneem
palikke weffeli, bet weenai 6 gaddu wezzai mei-
tinai, kas wairak par zitteem bij ee-ehdusi, bij
fâ eefsch elles mohkham wehl tai paschâ nakft
jamirft.

Woi tam, zaur kurra neapdohmibu zilweka
dshiwiba aiseet, woi tam breefnigi ne skan-
neh's aufis un firdi tee wahrdi, fo tas Kungs
sazziia us Rainu, I Mohs. gram. 4 nodakâ,
9tâ pantinâ? —

Preeksch pahri nebdelahm bija kahdâs, pee
weenas dsimtsmuischas muhsu draudsê peeder-
rigâs mahjâs kahsas. Jauns sainneeks bija
prezejees. Zee jauni laulati draugi steidsahs
no basnigas us sawahm mahjahm. Mahju lau-
dis tohs kahsineekus sagaid, un kahds kalps
teem pahrnahldameem par gohdu ischauj plinti.
Zas schahweens eefrehja salmujuuntâ, un ne
zil ilgi ugguns laukâ. Gan kahsineeki, gan
zitti lautini fassrehjusch'i darbojahs dsehst un
glahbt, bet par welti — wehjsch bij stipraks
par tahm zilweku rohkahm. Wissas mahjas

nodegga, ta preeku deena tappe par behdu un
assaru deenu, un tahs kahsu nams par pelnu
kohpu.

Gefsch tahm paschahm mahjahm, preeksch
ta ugguns grehka, wehl kahda nelaine notikke.
Meita no 20 gaddeem, itt weffela, fâ zitti fak-
ka, uszehlahs no galda, fur patlabban bij
ehdusi, un us reisi pakritte, un sawu dwehseli
islaide. Kad tahs mahjas degge, tappe tas
lihks isnesss. —

Rabbak irr Deewa rohkâs krist, ne fâ zil-
weku rohkâs — tâ ir schè warretu sazziht kad
apdohma, fo neapdohmigu zilweku rohkâs warr
padarriht. —

Kristus krussta un kappaweeta.

Tahs weetas, fur muhsu Pestitajs sawu
garru islaide pee krussta kohka un fur winna mee-
fas bij noliktas, famehr winfch treschâ deenâ
atkal dsihws no kappaweeta isgahje, ikweenam kri-
stiam zilwekam irr lohfti swehtas un augsti zee-
nistas weetas. Zapehz gan arri daudseem lab-
praht patiks sinnah't, fâ ar schahm swehtahm
weetahm no wezzeem laifeem irr bijis un kah-
das tahs wehl lihds scho deenu irr. To warr
dsirdeht no kahda gudra un deewabihjiga kunga,
kas irr augstas skoblas mahzitajs Wahzsemme
un kas no turrenes preeksch 3 gaddeem pa swe-
schahm tahlahm semmehm un jubrahm bij no-
gahjis apraudsiht to Zubdu semmi, fur Deewa
dehls zilweku kahrtâ irr dsihwojis un nomirris.
Pehzak tas gramatâ farakstijis, fo winfch re-
dsejis Jerusalemè un dauds zittâs weetas, kas
zaur swehtu rakstu notikkumeem irr wehrâ lee-
kamas, un no schihs gramatas irr isnemts,
fo tē dabbuhs lassih't, no tahm weetahm, fur

tas Kungs Jesus bij pee krusa peekahrts un kappâ gulbinahrts. —

No pascheem Gewangeliumeem irr sinnamâ, ka to Deewa jehru pee kauschanas nowedde us to weetu, ko fauze Golgata jeb peeres weetu un ka tanni weeta, kur winsch bij krusâ firts, dahrs bij un tanni dahrsâ jauns kaps, kas bij klinti isjirsis. Turpat tee Jesu eelikke, jo tas kaps bij turvu klahr (Zahna Gew. 19, 42.). Schi Golgata weeta, kur laundarritajus pee nahwes sohdiya, bij masâ afmina kalns, kas tai laikâ stahweja ne tablu no Jerusalemes muhrecem ahrpuffe, kad prett seemeli zaur teem sohda wahrteem no pilssata isgahje un tad wairak us wakkara pussi greesehs. Pehz Kristus nahwes, kad wehl weenu jaunu muhri taifija, tas Golgata kalns pee pascha pilssata bij eenemts un tapehz, kad Reemeru wissu pilssatu gluschi isphohstija, ka tur neweens afmins us ohtra ne palikke, winsch arridsan bij apklahrts ar afmineem un wissadeem gruscheem. Tomehr kad Jerusalemes nams bij pohsta atstahrts tee Kristus tizzigi ne atstahje pawissam to weetu, kas zaur ta Kunga zeeschanu un mirschanu teem bij swehta. Starp wissahm pohsta weetahm tee to Golgata kalninu warreja atrast un pasiht un jebchu bailigi un fleppeni, tatschu winni daudsreis tur nogahje un ar swehtu prahru peemineja, ka tur Jesus winnu pestichanas darbu bija pabeidsis un paschai nahwei spehku panehmis. Bet tam Reemeru Keiseram Adrianam tas ne patikke, ka ta Kristus laudis sawâ tizzibâ eestiprinajahs, tapehz 60 gaddus pehz Jerusalemes isphohstichanas, kad winsch tur atkal pilssatu bij lizzis ustaisht, winsch pawehleja us to peeres weetu paganu elka deewu nammu uszelt un us paschu to klinti, kur Jesus kaps bij bijis, weenu elka bildi nolikt. No ta laika gan ilgi Kristus draugeem nekahda pee-eeschana wairs ne bij pee tahm swehtahm weetahm, bet ko tas pagans dohmaja Kristus tizzibai par spihiti un par skahdi darriht, to Deews bij no-dohmajis winnai par labbu greest. Jo pehz 200 gaddeem, 326ta gaddâ pehz Kristus peedsimschanas Konstantins, tas pirmâis Reemeru

Keisers kas paganu buhschanu bij atmettis un pee Kristus tizzibas greesees, gribbeja usmekleht ta Pestitaja kappu un tur kristigu Deewa nammu usbuhweht. Winna deewabihjiga mahte, Elehna ar wahrdu, patti nogahje us Jerusalemi to pareisi likt isdarriht, bet Deews sinn, woi pehz til ilga laika ta swehta weeta wehl buhtu atrasta, ja ta elka namina pehdas to ne buhtu usrahbijuschas. Jo no winna sagrauischeem muhrecem warreja pasiht, to weetu kur zaur Jesus nahwi tas stuhra afmins bij likts tai kristigai draudsibai, kas irr ta dshwa Deewa garrigs nams, kas ne muhscham ne sagrahs, kad arri debbes un semme suddihs. Tur nu atruhmeja afminus un norakke semmi un gruschus un ar leelu preeku appakschâ pee Golgata kalna atradde masu allinu, ko pehz wissahm sinnahm, ko tehru tehwi bij stahstijuschi, pasinne par muhsu Pestitaja klinti isjirstu kappu. Ar slawas-dseesmahm laudis sanahje un to istihrija un par Deewa kalposchanas weetu eeswehtija un Keisers tur brangu Deewa nammu us-taifija. Teescham pahr to kappâ klinti welwehts jumts us augsteem pihlareem stahweja; preeksch ta kappâ bij pagalminsah ar spohscheem afmineem isbruggehts un tam apfahrt us trihs pusshehm diwi-pihlaru rindes, kam atkal pajumts wirsi. Ta leela basniza, kur laudis gahje Deewu luhgt, stahweja wairak prett rihta pussi us paschas peeres weetas un bij til jauka un branga, ka tanni laikâ wehl ne weena zitta kristiga basniza ne bij pasaulê. Kas winnu rebsejusch, tee ne warr deesgan isteift, ka tee angsti un leeli muhri ahrpuffe ar maseem raibeem afmineem us daschadu wihs effoht bijusch ap-likti un ka jumts bijis no swinna un eelschpuffe feenas no dahrga marmora*) un greesti no warren smukka snikkera darba un dauds weetas ar beesu seltu pahrwilktas. Ta ee-eeschana bij no rihta pusses zaur trihs skunstigi taifitahm durwin, bet preeksch tahm durwin 12 augsti

*) Marmorâ irr tahds afmins sweschâs semmês, ko warr itt gluddenu un spohschu darriht un kas tad gan balti gan raibi spihedams itt jauki isfatahs.

afimina stabbi stahweja pufsrinki un preeksch
fcheem atkal bij leels pagalms, fur eenahze
zaur brangi muhreteem wahrteem. Zaur pa-
schu basnizu zaur us ohtru puffi bij jaet pee
ta kappâ, kam par gohdu wiffa ta basniza til
brangi bij istaiffa, lai itweens, kas tur noetu,
wiffu to gohdibu redsedams jo wairak tiftu pa-
mohdinahts, no wiffas dwehfeles zeenht to
Kungu, kas schi kappâ bij gullejis, bet nu seh-
deja pee Deewa labbas rohkas. Arridsan prett
nachts un deenas widduß puffi basnizas pajumti
bij ar dauds selta isgresnoti un us tahs weetas
fur Jesus Kristus teize atrastu effam, ihpafchi
masa basnizina bij ustaisita. Zâ schihs sweh-
tas ehkas stahweja kamehr kahds Perseru keh-
ninsch, wiffswairak no Echihdeem skubbinahst,
winnas isphostija un tahs selta leetas nolau-
pija 614tâ gaddâ. Bet tas kristigs Keisers,
kas tanni laika walbija, drihs atkal wiffu likke
ustaisiht un pat weens Turku leelskungß, kas
Jerusalemê ar karra spehku bij eelausees, tahs
weetas, kas kristigeem til swehtas bij, tahdâ
gohdâ turreja, ka winsch ne patß ne eegahje
eekschâ, bet us treppes sohkeem zeltß meda-
mees Deewu luhdse, lai winna karra wihri
scho preekschsihmi redsedami arri ne eedrihste-
tohs kristigas basnizas aiskahrt. Kristus drau-
dsei nu 370 gaddus bij nowehlehts, eeksch labba
meera Deewu peeluhgt sawas wiffswihtakâs
weetas, tad weens Egipteru walbineeks no
Turku tizzibas tohs atkal isphostija, bet pa-
scham pehzak bij schehl par to un winsch atweh-
leja, tur no jauna basnizu usbuhweht. Zâ
arri notifke 1048tâ gaddâ zaur Jerusalemes
augstaka basnizlunga gahbaschanu. Bet wehl
tâ kâ trihs masas basnizas, katra ihpafchi, stah-
weja us tahm trihs weetahm, fur Jesus kays
irr bijis, fur winsch pee frusta irr mirris un
fur winna frustß effoht atrastß. Pahr schahm
trim basnizahm tee kristigi seelkungi, kas 1099tâ
gaddâ Jerusalemi Turkeem ar warru atnehme,
weenu leelu Deewa nammu ustaisija appafsch
weena pascha jumta un schis Deewa namß wehl
lihß scho deenu stahw un tiffai masu leetu irr
zittahdi pahrtaisihtß, kad 1807tâ gaddâ jumts

ar ugguni bij nogahjis. Kahds schis Deewa
namß taggad irr, to turplikam isteikim. —

(Turymak beigums.)

Teefas fluddinaschana.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walts 11. 12. 13.,
tohp no Dohbeles aprinka teefas, — us luhgschanu ta
parradu deweja Samuel Jedowitz, — wiffi un ikkatri,
kas tahs tam parradneekam, gruntneekam, Johann Ze-
dowitz peederrigas Skuiju uhdens-sudmallas Kalnamui-
schâ prett skaidru naudu gribbetu pirkt, usazinati, 5tâ
Webruar nahfoschâ 1840tâ gaddâ scheit atnahkt,
sawas sohlschanaß un pahrsohlschanaß isteikt un
sagalbiht, ka wairaksohltajam schihs sudmallas ar
wiffu kas pee tahm peederr us behrur behrneem tiffß
atdohtas, un ikkatru til tahlu pee sohlschanaß pee-
laidihs, kad winsch papreekschu buhs peerahdijis, ka
tas spehji mafsah.

Ur Dohbeles aprinka teefas sehgele un appafschrâ-
stu dohtß Jelgamâ, tai 3schâ Nowember 1839. 2
(S. W.) Brihwkungs von Mirbach, Uffefferß.
(Nr. 1594.) Sekretehrs Blaese.

Zittas fluddinaschanaß.

Zahdeem laudim, kam naw fainneeka neßß zitta
kahda deenesta, tohp zaur scho sinnamu darrihtß, ka
tee warr dsimtâ Miffesmuischâ Baukas aprinki ne-
ween labbas fainneeku mahjas us funtrahti usnemt,
bet arri labbas deenestu weetas dabbuht, til labbi
kalpi, puifchi kâ meitas. Kas to gribb, lai peetei-
zahß pee muifchas waldischanaß. 3

Melbera kungs Forban, kas 22 gaddus Leelas
Ezawas uhdens- un wehja-sudmallas us arrenti tur-
rejis, gribb tadehl, ka winsch patß to weetu fur
winsch dsimmis usnehmis, schihs sudmallas no Jah-
neem 1840 atdoht. Arrentes nehmeji warr skaidraku
sinu labbad Leelâ Ezawâ peeteiktees. 2

Muifchas waldischana.

Krohna Kalnzeemas muifchas waldischana zaur
scho sinnamu darra, ka tohs pee schihs Krohna muif-
chas peederrigus diwus Krohgus, prohti: Lehpes
un jaunais jeb Unnes-krohgs faulks, pirmais ar
laukeem no 4 puhra-weetahm katrâ laukâ un ar pla-
wu no 12 wesumecm seena, ohtris ar laukeem no 3
puhra-weetahm katrâ laukâ un ar plawu no 12 we-
sumecm seena, par Jahneem 1840 arrentê isdohß.
Kam patiftu schohs Krohgus us arrenti nemt, tee
warr lihßß seemas-swehtkeem f. g. pee Kalnzeemas
muifchas waldischanaß peeteiktees. 2

Skurstenumuischas Waldischana sinnamu barra.

Muhsu augstizeenijams leelskunge Fürst Liewen, furra taifniba un deewabihjaschana pa wissu Kursemmi sinnamia, gribbedams sawu pawalstnerku labflahschanu us muhschigeem laikeem eegrunteht, irr mannim pawehlejis, Jums mihteem Latweescheem no arraju tautas sinnamu darriht: Kam patihl Skurstenu muischas nowadda mahjas ar labbeem kweeschu laukeem, pilnigahm plawahm un gannibahm us grunti (Erbpacht) nemt, tas tahdas weetas scheid warr dabuht. — Schihw weetas paleek teem gruntsachmejeem us behrnu behrneem un zilts ziltim, kamehr tee to naudu ilgadda makfa un to darbu paftrahda ko buhs ar muischa nolhtuschu un paleekami norunnajuschu. Lai nekahda sawukschana neds no muischas neds no gruntsachmejeu puffed ne warretu zeltees, tad schihw norunnas, prohti: zil nauda buhs jamakfa, zil puhru weetas buhs jastrahda, zeek malka buhs mescha jaiszehrt un jaiswedd muischai un fewim — tad wiffas schihw norunnas klus Jelsgawâ teefas ruktos eewilktas un apstiprinatas jeb koroboreretas. — Us behrnu behrneem schi nodohschana un klauscha paliks, ta ka zits kunge un muischas walimeeks ne meln ais nagga jumš

ne warrehs wairak uslikt, neds arri tas ko pahdsehs ja zits kungam wairak naudas jeb leelaku klauschu sohlitu, redsejis ka ta weeta to idnefs, un ka jums weizahs dschwost. — Urweenu ta weeta paleek pee juhfu zilts. — Wei nu tas ne buhs labbi? Ko nu strahdasi, sehfi, ezzefti, plaufi, ko raffi, ko kohpsi un buhwesi wiff paleek tewim, jeb taweem behrneem? — Ja patš gribbi sawu gruntsweetu ziltam pahrdohrt, un muischa ar meeru, tad zittu warri eenent, kas tawas pehdas paleek, atfal us behrnu behrneem tahs mahjas fewim kohpdamš. — Ja tu buhtu pahrstattijees un wairak usachmees neds spehji malsacht un atklausiht, un ja tawš labbumš, ko effi mahjas eeneffis zaur tau aiseetu wehja, tad arri wehl leela nelaimo ne buhs, jo gaddisees teescham deesgan, kas gribbedami labbpahrt tawas pehdas eenahft, tew tawu labbumu atdohs, warr buht wehl wairak atdohs.

Us scho gruntsbuhfchanu salko Pruschu, Spranzoschu, Entenderu un Wahzu semmes arraji, us scho buhschanu salkohs arr Skurstenu muischas nowads, ja gruntsachmei sinnahs ka swabbadneekeem peenabkaks dschwost! Skaidrakas sinnas warr dabuht pee muischas walbineeka

Chr. Herrmann.

Naudas, labbibas un prezzu firgus us plazzi. Rihga tanni 13ta November 1839.

	Sudraba nauda.		Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.	Rb.	Kp.
3 rubli 50 kap. papihru naudas geldeja	1	—	1 pohds kannepu tappe malsachts ar	— 90
5 — papihru naudas	1	42	1 — linnu labbakas surtes — —	2 —
1 jauns dahlderis	1	32	1 — — flittakas surtes — —	1 80
1 puhrs rudsu tappe malsachts ar	1	35	1 — tabaka	— 65
1 — kweeschu	2	50	1 — dselses	— 75
1 — meeschu	1	5	1 — sweesta	2 50
1 — meeschu = putrainu	1	50	1 muzza silku, preeschu muzzâ — —	9 —
1 — ausu	—	65	1 — — wihschnu muzzâ — —	9 25
1 — kweeschu = miltu	3	25	1 — farkanas fahls	7 —
1 — bihdeletu rudsu = miltu	1	80	1 — rupjas leddainas fahls — —	6 —
1 — rupju rudsu = miltu	1	40	1 — rupjas baltas fahls	4 75
1 — firuu	1	50	1 — smalkas fahls	4 40
1 — linnu = sehklas	3	25	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weena malka.	
1 — kannepu = sehklas	1	50		
1 — kimmenu	5	—		

W r i h w d r i e k e h t.

Die juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffed: Waldischanas-rahts H. Weidler. No. 388.